

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TARİH 10

Ünite

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)

Konu

- KURULUŞ DÖNEMİ GELİŞMELERİ
- OSMANLI-BİZANS İLİŞKİLERİ
- OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞUYLA İLGİLİ GÖRÜŞLER
- BALKAN FETİHLERİ

OGM
MATERYAL

2.
SAYI

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılarda etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Jeopolitik; bir yerin bulunduğu coğrafyanın o bölgeye kazandırdığı önem doğrultusunda devletlerin ürettiği politikadır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

Anadolu; coğrafi konumu, geçiş yolları üzerinde bulunması, iklimi, su kaynakları ve yarımada şeklinde olması gibi özellikleri sayesinde tarihin ilk dönemlerinden itibaren yerleşim için ideal bir bölge olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Osmanlı Beyliği'nin kurucularının; menşei, hangi boya mensup oldukları, Anadolu'ya ilk ne zaman geldikleri, hangi yörelerde yaşadıkları ve hatta beyliğin tam olarak ne zaman ve nerede kurulduğu hâlâ tartışma konusudur. Bunun en büyük nedeni Kuruluş Dönemi kaynaklarının yetersizliğidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

4

Osmanlı Beyliği'nin kurucusu Osman Bey'in ismi ilk defa Bizanslı Tarihçi Pachymeres'in (Pakimires) "Relations Historiques" (Bizanslı Gözüyle Türkler) adlı eserinde geçmektedir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

Genel olarak kabul edilen görüşe göre Osmanlılar; Oğuzların, Bozok Kolu'na bağlı Günhan Soyu'nun Kayı Boyu'na mensuptur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

Paul Wittek nazariyesinde, Osmanlı Beyliği'nin kuruluşunu "Gaza Tezi" ile açıklamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

7

Mehmet Fuad Köprülü, Osmanlı Devleti'nin doğuşu ile ilgili olarak uçlara özgü yapı üzerinde durmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

8

Halil İnalçık'a göre gaza Osmanlı Beyliği'nin kuruluşunda önemli bir yer tutar, fakat beyliğin kuruluşunu sadece gazaya bağlamak konuya tek boyutlu bakmaktır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

9

Osmanlı Beyliği'nin kurulup gelişmesinde, kurulduğu coğrafyanın etkisi büyüktür. Osmanlı beyleri, beyliğin Bizans sınırında kurulmasının getirdiği siyasi ve sosyal avantajları iyi değerlendirmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

10

Osmanlıların; Bizans sınırında varlığını koruması ve geliştirmesinde, kuruluşundan itibaren uyguladığı fetih politikası etkili olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

11

Koyunhisar Savaşı, ilk Osmanlı-Bizans savaşıdır. Bu savaş sonucunda İzmit yolu Türklere açılmış, Bursa'nın kuzey tarafı hariç diğer üç tarafındaki yollar kontrol altına alınmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

12

Osman Bey zamanında kuşatılan Bursa, 6 Nisan 1326'da Orhan Bey tarafından fethedilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

13

1329'da Palekanon (Maltepe) önlerinde yapılan savaşta, Bizans ordusu mağlup edilmiştir. Bizans kuvvetlerinin mağlup edildiği bu zaferle Osmanlı Beyliği'nin İslam dünyasındaki itibarı artmıştır. Ayrıca Palekanon Savaşı sonrasında Bizans, Anadolu'da kalan son topraklarından da ümidini kesmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

1331 İznik'in fethinden sonra Anadolu'da önemli bir şehir olan İzmit, 1337'de alınarak Kocaeli Yarımadası'nın fethi tamamlanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

1345 yılında Karesioğulları Beyliği'nin Osmanlılar tarafından alınmasıyla, Ece Yakup, Gazi Fazıl, Hacı İlbeyi ve Evrenos Bey gibi tecrübeli Karesi komutanları Osmanlı hizmetine girmiş ve Karesi donanması da Rumeli'ye geçişte çok önemli rol oynamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

16

Balkan topraklarında zor durumda kalan Bizans, Sırlara karşı Orhan Gazi'den yardım istemiş ve karşılık olarak da Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni, Osmanlılara vermiştir (1353). Orhan Gazi, oğlu Süleyman Paşa komutasındaki kuvvetleri Çimpe Kalesi'ne yerleştirmiş ve Çimpe Kalesi, Rumeli'de ilerlemek için bir üs olarak kullanılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

17

1361'de Bizans kuvvetlerinin yenildiği Sazlıdere Savaşı'ndan sonra 1363'te Bizans'ın Rumeli'deki en önemli şehirlerinden olan Edirne fethedilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

18

Osmanlıların hızlı ilerleyişinden çekinen Balkan devletleri, papanın da desteğiyle Macar, Bulgar, Sırp, Eflâk ve Bosnalılardan oluşan bir Haçlı ordusu oluşturmuştur. Keşif amaçlı bölgeye gönderilen Hacı İlbeyi, 1364'te Sırpsındığı civarında Haçlı ordusunu bozguna uğratmıştır. Bu savaş, Osmanlı Devleti'nin Haçlılarla yaptığı ilk savaştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

19

Sırsındığı yenilgisini telafi etmek isteyen Sırplarla 1371'de yapılan Çirmen Savaşı'nı da Osmanlılar kazanmış ve böylece Makedonya'nın fethi kolaylaşmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

20

Osmanlı Beyliği; kuruluşundan itibaren özenle takip ettiği iskân politikası ve güçlü askerî yapısı sayesinde, fethedilen bölgelerde kalıcılığı sağlamayı başarmıştır. İskân politikası ilk defa Orhan Bey zamanında Rumeli'ye geçilmesiyle uygulanmaya başlanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

21

Osmanlı Devleti, Rumeli'de iskân politikasıyla birlikte istimâlet politikasını da uygulamıştır. Bu politika Osmanlı Beyliği'nin uyguladığı "uzlaştırıcı fetih siyaseti" dir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

22

Osmanlı ordusunda ilk top, I. Murat zamanında, sesinden faydalanarak düşmanı korkutmak için I. Kosova Savaşı'nda kullanılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

23

İstanbul, 1391 ve 1395 tarihlerinde Yıldırım Bayezid tarafından iki defa kuşatılmıştır. Yıldırım Bayezid, ikinci İstanbul Kuşatması sırasında Anadolu (Güzelce) Hisarı'nı yaptırmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

24

Haçlıları, 25 Eylül 1396 tarihinde Niğbolu'da bozguna uğratan Yıldırım Bayezid Han'a Mısır'da bulunan Abbasi Halifesi "Sultan-ı İklim-i Rum" (Anadolu Sultanı) unvanı vermiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

25

1444'te yapılan Edirne-Segedin Antlaşması sonrasında, Osmanlı tahtına II. Mehmet 'in çıkmasıyla, Balkan devletleri harekete geçmiş bunun üzerine devlet adamlarının isteğiyle II. Murat tekrar tahta çıkarak 1444'de Varna'da Haçlıları bozguna uğratmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

26

Varna'daki mağlubiyetin öcünü almak ve Türkleri Balkanlardan atmak için Avrupa'da yeni bir Haçlı birliği oluşturulmuştur. Karamanoğulları ve Sırbistan'dan yardımcı kuvvetler alan II. Murat, hilal taktiğini uygulayarak Haçlıların büyük bir kısmını Kosova'da imha etmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

27

1448'de yapılan II. Kosova Meydan Muharebesi sonucunda, Türklerin Balkanlardaki hâkimiyeti kesinleşmiş ve Avrupalılar savunmaya çekilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

28

Anadolu'nun dinî ve iktisadi hayatında önemli yer tutan Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm, Abdalân-ı Rûm ve Bâciyân-ı Rûm gibi zümreler, Rumeli'nin fethinden sonra gönüllü olarak bölgenin İslamlaşmasını ve imarını sağlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

0-28

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

29-42

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

43-56

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

1-28.

arası maddeler için
karekodu okutun

Eşleştirme - 1

Aşağıda verilen numaralı görsel ve isimleri harflerle verilen görsel ve isimler ile eşleştiriniz.

1

Osman Gazi

Edirne Kalesi

A

2

Orhan Gazi

Karacahisar Kalesi

B

3

I. Murad

Niğbolu Kalesi

C

4

I. Bayezid

Çimpe Kalesi

D

Boşluk Doldurma

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere verilen kelime ve kelime öbeklerinden uygun olanı yazınız.

ERTUĞRUL GAZİ	II. MURAT	ORHAN BEY	KARACADAĞ	I. KOSOVA SAVAŞI
PAUL WITTEK	DOMANIÇ BELİ SAVAŞI	KOYUNHİSAR SAVAŞI	BURSA	PALEKANON SAVAŞI
İZMİT	İPEK YOLU	KAYI	NİĞBOLU SAVAŞI	II. KOSOVA SAVAŞI
II. KOSOVA SAVAŞI	YILDIRIM BAYEZİD	ÇİMPE KALESİ	BOZOK	GÜNHAN
İSTİMÂLET POLİTİKASI	HALİL İNALCIK	SIRPSINDIĞI	ÇİRMEN SAVAŞI	LALA ŞAHİN PAŞA

-İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı hükümdarıdır.
- Edirne - Segedin Antlaşması döneminde imzalanmıştır.
- Anadolu'da Türk siyasi birliğini kurma çalışmaları döneminde başlamıştır.
- Bizans'ın.....'in Osmanlı Devleti'ne vermesiyle Balkanlardaki Osmanlı ilerleyişi kolaylaştırmıştır.
- Osmanlı ordusunda top ilk defa , 'nda kullanılmıştır.
- Osmanlı Beyliği'nin kuruluşunu;, "Gaza Tezi" ile açıklamıştır.
- Osmanlılar, İnegöl tekfurunu,.....'nda yenerek Karacahisar Kalesi'ni almıştır.
- sonucunda İzmit yolu Türklere açılmış, Bursa'nın kuzey tarafı hariç diğer üç tarafındaki yollar kontrol altına alınmıştır.
-, 6 Nisan 1326'da Orhan Bey tarafından fethedilmiştir.
- sonrasında Bizans, Anadolu'da kalan son topraklarından da ümidini kesmiştir.
- Ünlü tarihçi.....'a göre Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi 1302'dir.
- İskân politikası ilk defa zamanında Rumeli'ye geçilmesiyle uygulanmaya başlanmıştır.
- sonrası Abbasi Halifesi,'e "Sultan-ı İklim-i Rum" (Anadolu Sultanı) unvanı vermiştir.
-sonucunda, Türklerin Balkanlardaki hâkimiyeti kesinleşmiş ve Avrupalılar savunmaya çekilmiştir.
- Osmanlı Devleti, ile fethedilen bölgelerin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlayarak egemenliğini kalıcı hâle getirmeyi amaçlamıştır.
-'in alınması ile Kocaeli Yarımadası'nın fethi tamamlanmıştır.
- önderliğindeki Kayılar Selçuklu Sultanı I. Alâeddin Keykubat tarafından Ankara yakınlarındaki 'a yerleştirilmiştir.
- Osmanlılar; Oğuzların, Kolu'na bağlı Soyunun Boyu'na mensuptur.
-, ilk Osmanlı - Haçlı savaşıdır.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

Osman Gazi

BİR DEVRE MÜHRÜNÜ VURAN DEVLETİN KURUCUSU OSMAN GAZİ

- 1258 Ertuğrul Gazi'nin üç oğlundan birisi olan Osman Gazi, 1258' de doğdu.
- 1281 23 yaşında kabiliyet ve cengâverliğiyle Ertuğrul Gazi'nin en küçük oğlu olmasına rağmen beyliğe seçildi.
- 1298 Bilecik ve Yarhisar'ı fethetti ve Selçuklu Sultanı tarafından kendisine uç beyliği verildi.
- 1299 İnegöl'ü fethetti.
- 1301 Karacahisar 'da kendi adına hutbe okuttu ve oraya kadı tayin etti. İznik kuşatmasına başladı.
- 1302 Bizans ile yapılan Koyunhisar Savaşı'nı kazandı ve Anadolu'da karizmatik bir bey olarak ön plana çıktı.

1. Osman Gazi ve faaliyetleri hakkında verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Beyliği'nin Selçuklulara bağlı olarak ortaya çıktığına
- B) Osman Gazi'nin Bizans ile mücadele ettiğine
- C) Osmanlı Devleti'nin askerî bir mücadele sonucunda resmen kurulduğuna
- D) Osman Gazi'nin Türk beyliklerinden toprak aldığına
- E) Adalet işlerine önem verildiğine

2. Bizans sınırında bir uç beyliği olarak kurulan Osmanlı Beyliği'ni kısa sürede bir devlet hâline getiren Osman Bey'in, Türk töresine uygun olarak fethedilen yerleri fetheden kişiye dirlik olarak vermesinin aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Devletin büyümesini sınırlamak
- B) Fetihlerin hızlanmasını sağlamak
- C) Devleti teşkilatlandırmak
- D) Bizans İmparatorluğu'na yardım etmek
- E) Türkiye Selçuklu Devleti'ne hizmet etmek

3. Osmanlı Beyliği'nin kurucularının; menşei, hangi boya mensup oldukları, Anadolu'ya ilk ne zaman geldikleri, hangi yörelerde yaşadıkları ve hatta beyliğin tam olarak ne zaman ve nerede kurulduğu hâlâ tartışma konusudur. Gerek hanedanın ortaya çıkışı gerekse beyliğin kuruluşu konularında tarihçiler, başta Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı belgeleri olmak üzere mevcut bilgilerden hareketle birtakım çıkarımlar ortaya koymuş ve farklı görüşler ileri sürmüşlerdir.

Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu üzerine çalışmalar yapan tarihçilerin ileri sürdüğü görüşlerin farklılık göstermesinde;

- I. beyliğin kuruluşu ile ilgili kaynakların yetersiz olması,
- II. tarihi olayların, zamanında kayıt altına alınmaması,
- III. beyliğin geniş bir coğrafyada kurulması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

Osman Bey

Orhan Bey

Ece: 1302 yılında Koyunhisar Savaşı'nda Osman Bey komutasındaki birlikler Bizans ordusunu yenmeyi başardı. Bunun sonucu olarak kısa sürede Bursa Ovası'nda yer alan pek çok yerleşim birimi Osmanlıların eline geçti. 1326'da fethedilen Bursa, Osmanlı başkenti oldu.

Aysun: 1329 yılında gerçekleşen Palekanon Savaşı'nda Sultan Orhan, Bizans İmparatoru III. Andronikos'u mağlup etti. 1331'de İznik, 1337 yılında da İzmit Osmanlılar tarafından fethedildi.

4. Diyalogda geçen konu ile ilgili arkadaşlarından sonra söz alan Can'ın aşağıdaki yorumlardan hangisini yapması doğru olur?

- A) Anadolu beylikleri daha bağımsız hareket etmeye başlamıştır.
- B) Bizans'ın Avrupa ile kara bağlantısı kesilmiştir.
- C) Osmanlı Devleti, Balkan devletlerine siyasi üstünlük sağlamıştır.
- D) Bizans, Osmanlı Devleti'ni askerî yollarla durduramamıştır.
- E) Osmanlı Devleti devletleşme sürecini tamamlamıştır.

5. Bizanslı tarihçi Dukas'ın II. Murat hakkında "Halka karşı daima alçak gönüllü ve ihtiyaç sahiplerine karşı cömert idi. Bu lütuflarını yalnız kendi dininden olanlara değil Hristiyanlara da gösterirdi. Hristiyanlarla yaptığı antlaşmaların hükümlerine uyardı." demiştir.

Buna göre Balkanlarda Türk hâkimiyetinin güçlenmesinde;

- I. sosyal devlet anlayışını benimseme,
- II. istîmâlet anlayışına sahip olma,
- III. egemenliğini dinî güce dayandırma

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

6. Fuat Köprülü'ye göre Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesi ve yükselmesindeki temel faktörler; beyliğin uç bölgede oluşu, Bizans ile mücadele etmesi ve Ahilerin desteğini almasıdır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin büyümesinde;

- I. coğrafi,
- II. siyasi,
- III. kültürel

alanlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

7. Yukarıda verilen haritada yer alan savaşları gerçekleştiren Osmanlı hükümdarları aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

- A) Osman Bey – Orhan Bey – Yıldırım Bayezid
- B) Yıldırım Bayezid – I. Murad – II. Murad
- C) Osman Bey – II. Murad - Orhan Bey
- D) Orhan Bey – I. Murad – II. Murad
- E) Orhan Bey – Yıldırım Bayezid – I. Murad

8. Osmanlı Devleti'nin Rumeli topraklarında kullanılan yerleşim yeri adları Anadolu'daki boyların veya bazı yerlerin isimlerini taşır: Canikli, Geredeli, Saruhanlı, Oğuzlar, Menteşeli, Balabanlı, Tatarlar. . . Osmanlı Devleti'nde görülen bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) İskân faaliyetleriyle Anadolu kültürünün Rumeli'ye taşınması
- B) Türk kültürünün evrensel nitelikler göstermesi
- C) Balkan halklarının asimile olması
- D) Anadolu'da Türk siyasi birliğinin sağlanması
- E) Rumeli'nin çok uluslu yapısının sona ermesi

9. Karacahisar'ın fethinden sonra burayı merkez yapan Osmanlılar, buraya ilk kadı olarak Dursun Fakih'i tayin etmiştir. Ayrıca şehirde bir pazar kurularak vergi toplanmaya başlanmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. devletleşme yolunda adım atıldığı,
 - II. tarım gelirlerinin arttığı,
 - III. adli ve idari işlerin yürütüldüğü
- yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

10. Orhan Gazi, Bizans'ta yaşanan taht kavgalarında kayınpederi olan Kantakuzen'e yardım etmiş ve tahta geçmesini sağlamıştır. Daha sonra Balkan topraklarında zor durumda kalan Bizans; Sırlara karşı Orhan Gazi'den yardım istemiş ve yardımlarına karşılık olarak da Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni Osmanlılara vermiştir. Osmanlı Devleti buraya yerleşmiş ve Rumeli'de ilerlemek için bir üs olarak kullanmıştır.

Buna göre;

- I. Kantakuzen'in Osmanlı desteğiyle Bizans'a imparator olduğu,
 - II. Bizans ve Osmanlı'nın iş birliği yaptığı,
 - III. Türklerin Balkanlara kalıcı olarak yerleştiği
- durumlarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

RUMELİ FETİHLERİ

Osmanlılar, Doğu Roma İmparatorluğu'nun, hem Anadolu yakasından Marmara kıyılarına kadar olan topraklarını hem de Rumeli'deki diğer Gayrimüslim devletlerin topraklarını ele geçirerek bu alanlara Anadolu Müslüman Türk nüfusunu aktarma başarısını göstermişti. Aktarılan bu nüfus, sadece "başıboş göçebeler, ya da bir köyün ve kasabanın sorunlu halkı veya nüfus fazlası" değil, aynı zamanda Anadolu'nun ele geçirilen bölgelerindeki yerleşik Müslüman Türk nüfustur. Özellikle, başlangıçta Karesioğulları olmak üzere, Saruhanoğulları ve Menteşeoğulları'nın hâkim olduğu bölgelerdeki nüfus ve beyliklerin başında bulunan hanedan üyeleri de stratejik plan dâhilinde Rumeli'ye göçürülmüştür. II. Murat zamanında ele geçirilen Selanik'e de Vardar Yenicesinin halkının, kaynaklardaki tabiri ile "içine sürerek"(Aşıkpaşazâde, 1332: 118-119), göçürüldüğü öğrenilmektedir. Neşri, "Gönlü olup gelenlerden dahi çok adam gelüp yerlendi." Derken (Neşri, II, 1992: 612-613) Hoca Sâdettin, Selanik'e göçenlerin varlıklı ve güçlü aileler olduğunu, çevrede yaşayanlardan veya savaşan askerlerden isteyenlerin yerleşmesine izin verildiğini kaydeder. (Hoca Sâdettin, I, 1979: 173)

S.1.1. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de uyguladığı iskân politikasının temel amacı nedir?

S.1.2. Osmanlı Devleti'nin eşzamanlı olarak Anadolu Beylikleri coğrafyasındaki Müslüman Türk nüfusunu, Rumeli'ye planlı bir strateji dâhilinde göç ettirmesinin sebebi nedir?

S.1.3. Metne göre Osmanlı Devleti'nin İskân politikası ile iç çatışmaları engelleyerek toplum huzuru koruduğu sonucuna hangi bilgi ile ulaşılabilir?

S.1.4. Yeni ele geçirilen bölgelere aktarılacak olan Müslüman Türk nüfusun, cazip imkânlarla teşvik edilmesinin Osmanlı ekonomisine etkileri neler olabilir?

S.1.5. Osmanlı Devleti'nin yeni ele geçirilen yerlerin ilk olarak fethi gerçekleştiren beye tımar olarak vermelerindeki amaç ne olabilir?

S.1.6. Rumeli'ye göç ettirilen bir ailenin ferdi olarak düşündüğünüzde ailenizin karşılaşılabileceği sıkıntılar neler olabilir?

S.1.7. Aşağıda yer alan tabloyu dönemin âlimlerinin Osmanlı Devleti'nin iskân politikasının yöntemlerinin neler olduğu ile ilgili tespitlerine göre doldurunuz.

	Sürgün	Gönüllülük	Dirlik
Aşıkpaşazâde			
Neşri			
Hoca Sâdettin			

OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞ VE GELİŞİMİ HAKKINDA

Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve gelişimini etkileyen faktörleri açıklayan tarihçiler aşağıdaki görüşleri ortaya atmışlardır.

Bu görüşlerde;

- 1. Tarihçi,** "1916'da yayınladığı "Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu" adlı kitabında Osmanlılar gerçekte Müslümanlığı kabul etmiş Yunanlı ve Balkanlı Slavlarla Türklerin bir araya gelmesinden oluşan yeni bir ırktır tezini" savundu.
- 2. Tarihçi,** "Sarbonne'de verdiği bir dizi derste Osmanlı Devleti'nin saf Türk oluşumunu iddia ederek Gibbons' in tezine karşı çıkarak Selçuklu ve İlhanlı etkenlerini" ortaya koydu.
- 3. Tarihçi,** "Gazanın Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve gelişmesindeki rolünü açıklayarak Gibbons' in tezini dayanıksız spekülasyon olarak" reddetti.
- 4. Tarihçi,** "Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda; Moğolların baskısı sonucu Anadolu'ya göç eden Türkmenlerin, Selçuklu Devleti'nin zaafa düşmesi neticesinde Anadolu'da Beyliklerinin kurulduğu ortamda gaza ruhu ile Bizans Topraklarını da Dar'ül İslam yapmak üzere harekete geçtiklerini" açıkladı.
- 5. Tarihçi,** "Osmanlı Devleti, Osmanlı'nın 27 Temmuz 1302'de Yalova yakınında Hersek - Dili mevkiinde Yalak - Ova'da Bizans İmparatorluk ordusuna karşı kazandığı Bapheus (Koyunhisar) zaferi sonucunda" kuruldu.

İfadelerini dile getirmişlerdir.

Aşağıdaki soruları yukarıdaki metne göre cevaplandırınız?

S.2.1. Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile ilgili gaza düşüncesini benimseyen tarihçi hangisidir?

S.2.2. Osmanlı Devleti'nin kuruluş temelleri üzerinde Gibbons kaç numaralı tarihçidir?

S.2.3. Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda rol oynayan başka milletlerin de etkili olduğu görüşü hangi tarihçiler tarafından savunulmuştur?

S.2.4. Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda etkili olan unsurlardan bahsetmeyen tarihçi kimdir?

S.2.5. Osmanlı Devleti ile ilgili en tutarlı görüş kime aittir? Niçin.

Haritadan yararlanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

SINIRLARIN GENİŞLEMESİ

I. Murat Dönemi'nde Osmanlı Devleti

S.1. Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki topraklarını Anadolu ile birleştirmesinin önündeki en önemli engel nedir?

.....

.....

.....

S.2. Balkanlara geçişte Osmanlı Devleti hangi yolları kullanmış olabilir?

.....

.....

.....

S.3. Osmanlı Devleti'nin Marmara Denizindeki hâkimiyetini tehdit eden güç kimdir?

.....

.....

.....

S.4. Osmanlı Devleti'nin Anadolu üzerindeki hâkimiyet alanına göre öncelikle hangi beylikleri rakip olarak gördüğü söylenebilir?

.....

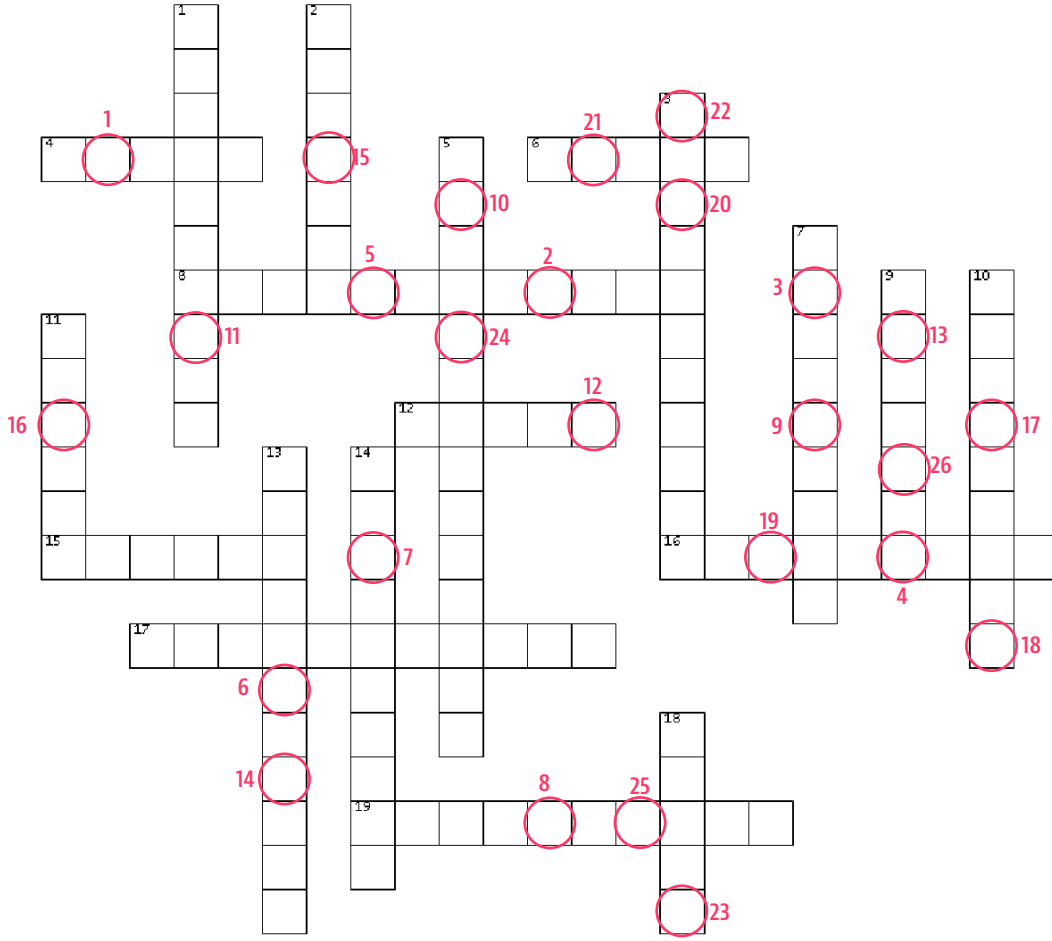
.....

.....

A large rectangular area with a light blue grid pattern, intended for writing notes. The grid is composed of small squares and is enclosed in a rounded teal border.

Aşağıda yer alan bulmaca etkinliğini yaparak anahtar kelimeyi bulunuz.

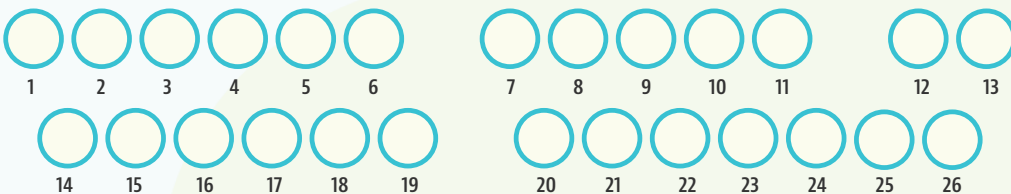
SOLDAN SAĞA

- Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de sahip olduğu ilk kale.
- Ertuğrul Gazi'nin babası, Süleyman Şah'ın defnedildiği kale.
- Ahmedi'nin Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu ile ilgili bilgi veren eseri.
- Osmanlı Devleti'nin mensubu olduğu Oğuz kolu.
- Bizans İmparatorluğu'nda vali.
- Osmanlı Beyliği'nin uyguladığı uzlaştırmacı fetih siyaseti.
- İlk Osmanlı kadısı.
- Osmanlı Beyliği'nin kurulup gelişmesinde etkili olan askerî, sosyal ve iktisadi grup.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- Bir yerin bulunduğu coğrafyanın o bölgeye kazandırdığı önem.
- Yıldırım Bayezid tarafından yaptırılan hisar.
- Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında yaşamış Ahi şeyhi.
- Osmanlı Devleti'ne katılan ilk beylik.
- Karacahisar Kalesi'nin bulunduğu şehrimiz.
- Bugünkü Kocaeli, Sakarya, Bilecik v.b. illeri kapsayan coğrafi alanın Antik Çağ ve sonrasındaki adı.
- Edirne'nin fethedildiği savaş.
- Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık.
- Osmanlı Devleti ile Haçlılar arasında yapılan ilk savaş.
- İlk Osmanlı-Bizans savaşı.
- Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti.

ANAHTAR KELİME

Verilen ipuçlarından ve karışık harflerden yararlanarak istenen kavramları boş kutulara yazınız.

Görüş	→	YNIĀAERZ	____
Tarihçi	→	VSAAĪNVKÜ	____
Belge	→	İKONRK	____
Şeyh Edebali	→	AİH	____
Meylettirme	→	ESTTĪMALĪ	____
Ahmedî	→	NDĪSEERMKAEN	____
Eyalet	→	HETAM	____
Şehzade	→	ŞENPAMYLSAAÜ	____
Cihad	→	AZGA	____
Maltepe	→	KNNAEAOPĪ	____
Yerleřtirme	→	SNĪKA	____
Bafeus	→	YĪHUŞONASAAKSIVR	____
Kadı	→	ARSKHNĪFUUD	____
İstanbul kuşatması	→	ILDBDĪĪAZYIRYEM	____
Tekfur	→	EKÖSĪAHML	____
Saraybosna	→	STKÖPARRÜÜOSM	____
Çimpe Kalesi	→	RMLEĪÜ	____
Gümüřlü Kümbet	→	RUABS	____
Edirne	→	NŞĪAŞAALAAHPL	____
Antik Çağ	→	YABĪNTĪ	____

EŞLEŞTİRME

1. B - Karacahisar Kalesi
2. D - Çimpe Kalesi
3. A - Edirne Kalesi
4. C - Niğbolu Kalesi

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. D	6. E
2. B	7. B
3. D	8. A
4. D	9. D
5. C	10. C

BOŞLUK DOLDURMA

1. Yıldırım Bayezid	11. Halil İnalçık
2. II. Murat	12. Orhan Bey
3. Orhan Bey	13. Niğbolu Savaşı
4. Çimpe Kalesi	14. II. Kosova Savaşı
5. I. Kosova Savaşı	15. İskân Politikası
6. Paul Wittek	16. İzmit
7. Domaniç Beli Savaşı	17. Ertuğrul Gazi / Karacadağ
8. Koyunhisar Savaşı	18. Bozok Kolu / Günhan Soyu / Kayı Boyu
9. Bursa	19. Sırsığındığı Savaşı
10. Palekanon Savaşı	

AÇIK UÇLU SORULAR

- S.1.1. Böylece hem ele geçirilen bölgelere Müslüman Türk nüfus aktararak bölgenin canlandırılması ve kalıcılık gerçekleştirilmiş oluyor, hem de Osmanlı imparatorluk modelinin temeli olan toprak rejimine uygun yeni ekonomik gelir sağlayacak alanlar oluşturularak fetihlerin itici gücü oluşturuluyordu.
- S.1.2. Bunun sebebi hem Rumeli'de hem de Anadolu'da aynı anda yayılarak yeni alan/yeni nüfus denklemi ile gelişen bir göç stratejisi oluşturulmaya çalışılarak beyliklerinin gücü ve destekleri bir şekilde zayıflatılarak Osmanlı hâkimiyetinin Rumeli'dekine paralel olarak Anadolu'da da sağlamlaştırılmasıdır.
- S.1.3. [Aktarılan bu nüfus, sadece "başiboş göçebeler, ya da bir köyün ve kasabanın sorunlu halkı veya nüfus fazlası" değil, aynı zamanda Anadolu'nun ele geçirilen bölgelerindeki yerleşik Müslüman Türk nüfustur.] cümlesinde yer alan "başiboş göçebeler" ve " bir köyün ve kasabanın sorunlu halkı" ifadeleri, Osmanlı Devleti'nin İskân politikası ile iç çatışmaları engelleyerek toplum huzuru korumaya çalıştığını göstermektedir.
- S.1.4. - Üretimde süreklilik sağlanmıştır.
 - İşgücü kaybını engellenmiştir.
 - Ürün çeşitliliğini sağlanmıştır.
 - Devletin tarım gelirleri artmıştır.
 - Hazine zenginleştirilmiştir.
 - Ordunun ihtiyaç duyacağı yiyecek ve malzeme kolayca temin edilmiştir.
 - Sınır boylarına yapılacak saldırılara karşı doğal bir savunma hattı oluşturulmuştur.
 - Boş araziler üretime açılarak ekonomik gelir sağlayacak alanlar oluşturulmuştur.
- S.1.5. "Coğrafya boşluk kabul etmez." sözü önemli bir gerçektir. Fetihlerden sonra bölgeyi elde tutmak isteyen Osmanlı Devleti, beylerin kendilerine verilen toprağın düşman eline geçmemesi için savunmaları, bölgenin Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinin hızlandırılması, toprakların boş kalmayarak en iyi şekilde işlenmesi, gelirlerin artırılması için yeni fethedilen yerleri fetheden beylere tımar olarak vermiştir.
- S.1.6. Kültür çatışması, Geçim kaynaklarının darlığı, farklılaşması, işsizlik, Coğrafyaya uyum sağlayamama, Yetiştirilen ürünlerin farklılığı, beslenme alışkanlıklarının değişmesi...
- S.1.7. Aşıkpaşazâde – Sürgün
 Neşri – Gönüllülük
 Hoca Sâdettin – Fetheden komutan ve beylere dirlik olarak

AÇIK UÇLU SORULAR

- S.2.1. Bizans bu amacı gerçekleştirmedeki en önemli engeldir.
- S.2.2. Balkanlara geçişte Osmanlı Devleti Çanakkale üzerinden deniz yolunu ve karayolunu kullanmıştır.
- S.2.3. Osmanlı Devleti'nin Marmara Denizindeki hâkimiyetini tehdit eden güç Bizans'tır.
- S.2.4. Osmanlı Devleti'nin Anadolu üzerindeki hâkimiyet alanına göre öncelikle Saruhanoğulları, Germiyanoğulları, Mentешеoğulları, Aydınoğulları, Hamitoğulları ve Tekinoğullarını tehdit etmesi beklenir. Karamanoğlu ve Candaroğlu Beylikleri daha güçlü bir konuma sahiptirler.

BECERİ TEMELLİ SORULAR

- S.1. 3. ve 4. Tarihçi,
- S.2. 1. Tarihçi,
- S.3. 1. ve 2.Tarihçi,
- S.4. 5. Tarihçi,
- S.5. Osmanlı Devleti ile ilgili en tutarlı görüş 5.tarihçiye aittir. Çünkü verdiği bilgi yer, zaman ve olay göstermektedir.

BİL - BUL - ÇÖZ

SOLDANA SAĞA

4. Çimpe
6. Caber
8. İskendername
12. Bozok
15. Tekfur
16. İstimalet
17. Dursunfakih
19. Ahiyanırum

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Jeopolitik
2. Güzelce
3. Şeyh Edebali
5. Karesi Oğulları
7. Eskişehir
9. Bitinya
10. Sazlıdere
11. Devlet
13. Sırpsındığı
14. Koyunhisar
18. Bursa

Anahtar Kelime : İNSANI YAŞAT Kİ DEVLET YAŞASIN

KELİME AVI

1. NAZARİYE	8. SÜLEYMAN PAŞA	15. KÖSE MİHAL
2. VAKANÜVİS	9. GAZA	16. MOSTAR KÖPRÜSÜ
3. KRONİK	10. PALEKANON	17. RUMELİ
4. AHİ	11. İSKAN	18. BURSA
5. İSTİMALET	12. KOYUNHİSAR SAVAŞI	19. LALA ŞAHİN PAŞA
6. İSKENDERNAME	13. DURSUN FAKİH	20. BİTİNYA
7. THEMA	14. YILDIRIM BAYEZİD	

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>